

התוכנית הלאומית למדדי איכות החלה לפני כ-11 שנים, עם חמישה מדדי איכות בבתי החולים הכלליים בשנת 2013, כאשר כבר בשנותיה הראשונות נראה שיפור משמעותי באיכות הטיפול, זאת בעקבות המדידה והפרסום. התוכנית מקיפה תחומים נרחבים בליבת העשייה של מערכת הבריאות בישראל וכוללת מדדים בתחומי טיפת חלב, פרה-הוספיטל, בתי החולים הכלליים, בתי החולים הגריאטריים והשיקומיים, ובתי החולים לבריאות הנפש. בנוסף נעשית עבודת מטה על מנת לצרף את תחום בטיחות הטיפול לתוכנית הלאומית למדדי איכות.

התוכנית פועלת בשיתוף פעולה מלא עם המועצות הלאומיות, האיגודים המדעיים של ההסתדרות הרפואית בישראל ועם ארגון ה-OECD בבחירת המדדים, קביעת המתודולוגיה וניתוח הממצאים.

תרבות מדידת האיכות ושיפור האיכות בעקבות המדידה, ניכרת על פני המנעד הרחב של הרצף הטיפולי במעגלי החיים ותחומי העשייה של מערכת הבריאות בישראל. יחד עם זאת, התוכנית דינמית ומשתנה, מדדים שהוטמעו מוקפאים ומפורסמים ברמה לאומית בלבד, ותחתיהם נכנסים מדדים חדשים בשיתוף פעולה עם האיגודים המקצועיים והמועצות הלאומיות הרלוונטיות.

נתוני התכנית מעודכנים ב"דשבורד הבריאות – עולם הדאטה" שמונגש באופן שקוף לציבור הרחב.

בשנת 2023, התכנית מנתה 82 מדדי איכות בחמש מסגרות טיפול שונות, כלומר, נכנסו שמונה מדדים חדשים, בשני תחומים שונים, בתחום בתי חולים כלליים וגריאטריה. ככל שנה, כאשר מתווספים מדדים, הנתונים יפורסמו בשנה שלאחריה.

המדדים החדשים בתחום בתי חולים כלליים הם: מתן טיפול אנטיביוטי מניעתי נאות סביב ניתוח החלפת מפרק ברך או ירך, זמן חציוני מעת קבלה למלר"ד ועד למתן טיפול אנטיביוטי למטופל עם אבחנה של אלח דם, שיעור לידות יחיד בהפריה חוץ גופית, שיעור היילודים שניזונו מהנקה בלבד במהלך האשפוז לאחר לידה ואפיון מולקולרי של סרטן ריאה גרורתית (NSCLC) תוך חודשיים מתאריך קבלה למכון או מתאריך אבחון מחלה גרורתית – המאוחר מביניהם. בשנת 2023 נגרע מדד משך הגבלה ו/או בידוד בבתי חולים פסיכיאטרים. על פי נתוני משרד הבריאות, הירידה המשמעותית במספר ההגבלות והבידודים שחלה בשנים האחרונות נשמרה. בשנה האחרונה נעשתה עבודת מטה בנוגע לנתון זה, שתוצאותיו יפורסמו עד סוף השנה.

השנה, מתפרסמות לראשונה תוצאות מדד בתחום האונקולוגיה, הבוחן מתן טיפול כימותרפי משלים למטופלים עם אבחנת סרטן המעי הגס. מדדים נוספים שתוצאותיהם מתפרסמים השנה לראשונה הם מדד ייעוץ רופא כלי דם טרם ביצוע ניתוח לקטיעה בכף רגל סוכרתית ובדיקת רמת ויטמין D למטופלים שעברו ניתוח שבר צוואר ירך. בנוסף, שני מדדים שמתפרסמים לאחר עדכון הם מדד מתן הנחיות ממוקדן בטלפון לביצוע החייאה בעת חשד לדום לב ומדד מתן טיפול טרומבוליטי תוך-וריד (IV rt-PA) ו/או ביצוע צנתור מוחי בחולים עבורם מתקיימת התוויה לכך. כמו כן, השנה, מעבר לביצוע הדרכה להחייאה, מתפרסמים נתוני ההחייאות שבוצעו בפועל.

התכנית הלאומית למדדי איכות כוללת מדדים רבים ומגוונים מתחומים ושדות קליניים שונים, הגדרת ציון מסכם אחד למוסדות לא הביאה לידי ביטוי את כלל המדדים ואת מידת השונות ביניהם. על כן, השנה, בסיכום שנת המדידה לא יוצג ציון מסכם למוסדות הרפואה ('טבלת הליגה'). תחת זו תובא בסיכום הדו"ח טבלת מרכזת של כלל המדדים. באופן זה יוגשו לציבור ולמנהלים, כלל נתוני האיכות באופן השוואתי.

התוכנית הלאומית למדדי איכות ובטיחות ממשיכה בפעילות בתקופת המלחמה תוך התחשבות באילוצים של המוסדות הרפואיים. חשוב לציין כי לא נצפה שינוי מהותי בשיעורי העמידה הלאומיים של מדדי האיכות במהלך הרבעון ה-4 של 2023. הדבר מצביע על חוסנה של מערכת הבריאות ועל רמת איכות טיפול גבוהה המוטמעת היטב ועל כן נשמרת גם בתקופות קיצון עימן מתמודדת מערכת הבריאות (מגפת קורונה בעבר או מלחמה).

השנה נכנסו לתהליך המדידה שבעה מדדים חדשים, בשלושה תחומים שונים, בתחום בתי חולים כלליים, פרה- הוספיטל וטיפות חלב, אלו ישוקפו בדוח לשנת 2024. המדדים החדשים בתחום בתי חולים כלליים הם: ביצוע ניתוח לתיקון בקע מפשעתי כלאו (הרניה כלאוה) תוך 6 שעות מהכניסה למלר"ד, שיעור ביצוע סיווג Clavien-Dindo למטופלים לאחר ניתוחים במחלקת כירורגיה כללית, מתן טיפול נאות לאנמיה על ידי אריתרופויטין אקסוגני למטופלי המודיאליזה וטיפול באינסולין למטופלים עם היפרגליקמיה משמעותית. בתחום הפרה- הוספיטל: הערכה סטנדרטית במקרים של חשד לאלח דם, ובתחום טיפות חלב: בדיקת רופא בטיפת חלב סביב גיל חודשיים ותשעה חודשים וביצוע בדיקת התפתחות בגיל 5 עד 6 שנים.

שר הבריאות, אוריאל בוסו: בשנה האחרונה זכינו להיווכח ברמתה הגבוהה של מערכת הבריאות הציבורית בישראל. האופן בו צלחה המערכת את אירועי השבעה באוקטובר ואת אירועי המלחמה הקשים וההערכה העולמית לה היא זוכה - הוכיחו עד כמה השאיפה של משרד הבריאות למצוינות והישגיות מניבה פירות. רמה זו נובעת בראש ובראשונה מהיכולת של מערכת הבריאות לבקר את עצמה, להציב יעדים של מדדי איכות ולאתגר את נותני השירות והמוסדות הרפואיים. ככל שנפיק לקחים, נסיק את המסקנות הנדרשות ונשלב אותן בתוכניות העבודה - כך נוכל להמשיך ולחזק את המערכת כולה, ולשפר את הטיפול במטופלים ואת תחושת הביטחון שלהם."

מנכ"ל משרד הבריאות, משה בר סימן טוב: החתירה למצוינות באיכות ובטיחות בבריאות היא מסע מתמשך, שלהצלחתו דרוש המשך שיתוף פעולה, הירתמות, חדשנות ומחויבות ללמוד מהניסיון המשותף של המוסדות המשתתפים ושל התוכנית הלאומית. על ידי מתן משקל לקול המטופל, ניתן יהיה ללמוד על ההשפעה של התערבויות וטיפולים על תוצאות הטיפול ועל רווחת המטופל מנקודת ראותו. בנוסף, החלטנו השנה להתחיל לבצע שינוי בתהליך המדידה כך שהנתונים יוגשו באופן השוואתי וזאת על מנת להביא לשיפור בתוצאות המדדים פר מדד."

"השנה, מערכת הבריאות התגייסה כולה לטיפול בנפגעי המלחמה, הן בפצועים בגוף והן בנפש. ראינו כי על אף הקושי והעומס הרבים, הצליחו הצוותים הרפואיים לעמוד בכל המדדים באופן דומה לזה שהיה בשנה לפני כן. זו עוד דוגמה לנחישות ולאיטנות של המערכת כולה."